

Не будь варваром

Леонід Чернов

Слюсар Рябовол зустрів біля заводської їдальні свого приятеля машиніста Парового і відступив на два кроки назад:

– Паровий, що з вами? Я вас не пізнаю. У вас такий вигляд, наче по вас проїхав зараз вантажний поїзд на сімдесят вагонів.

– Помиляєтесь, – простогнав Паровий. – Навпаки, я займаюсь самоосвітою.

– Та ви ледве тримаєтесь на ногах. Ви блідний як стінка. Ця самоосвіта вганяє вас у могилу?

– Не самоосвіта, Рябоволе.

– А що ж?

– Розшуки книжок для самоосвіти. Ех, Рябоволе! Я мученик, я страдник. От уявіть собі: мені потрібні "Парові турбіни" 1922 року. Потрібен "Літературний конспект"; "Ремонт дизеля"; дореволюційне видання "Нариси з історії техніки" і ще десятки книжок. І я починаю бігати, я гасаю, як скажений, по всіх книгарнях, по крамничках, по букіністах. Я не їм, не відпочиваю, не сплю ночами, я спізнююсь на роботу. Всі мої сили йдуть на біганину й розшуки. Що ж мені робити?

Тоді Рябовол вхопив Парового за могутні плечі й закричав:

– Не будьте варваром! Чуєте, Паровий? Не будьте варваром!

– А хіба я варвар?

– Варвар! Бо тільки варвар може витратити час і силу на дурниці.

– Як? Ви хочете сказати, що самоосвіта – дурниця?

– Самоосвіта для робітника – найперша річ, а от ваша біганина – це варварство і дурниця.

– Так що ж мені робити?

– Наївна людина. Адже ж кожен піонер знає, що Держвидав України має такий відділ – "Книга – поштою". Ось вам його адреси: Харків, вулиця Першого травня, 17. О! Київ, Воровського, 29. О! Одеса, Лассаля, 33. О! Дніпропетровськ, Карла Маркса, 49. О! А ось листівка. Негайно сідайте отут у куточку й пишіть: "Прошу надіслати мені післяплатою такі книжки..." Перелічуйте потрібні вам книжки. Можете вимагати яку хочете книжку, незалежно від того, ким, де і коли вона видана. Тепер зазначте свою адресу. Ось поштова скринька. Кидайте вашу листівку. А тепер ідіть додому, їжте, працюйте, спіть і чекайте. До побачення.

Зустрілися вони за п'ять днів у "червоному кутку".

– Рябоволе! – закричав Паровий. – Як мені дякувати вам?

– А що таке?

– Сьогодні одержав післяплатою всі книжки. Без біганини, без турбот, без мук. Я був справді варвар. Скільки часу й сил гинуло марно. Як же мені дякувати вам?

– Навіщо ж мені дякувати? – скромно посміхнувся Рябовол. – Дякуйте іншим. А з

мене досить того, що мій найкращий друг перестав бути варваром.

(*"Всесвіт"*, № 18, 1930).